

Program DZIENNYCH Gender Studies

w semestrze letnim 2006-2007

przy Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych

wszystkie zajęcia odbywają się w godz. 17 – 20 na Żurawiej 4 w sali nr 313 lub innej wolnej

PONIEDZIAŁEK 19 II, 5 III, 19III, 2.IV, 16.IV, 14.V, 28.V

Prof. dr hab. Paweł Dybel (Instytut Filozofii i Socjologii PAN, ISNS UW)

Filozofie feminizmu.

Zajęcia będą miały postać dyskusji nad wybranymi tekstami filozoficznymi, w których pojawiają się różne ujęcia fenomenu „różnicy seksualnej“, często wykluczające się w swych konkluzjach (J.Lacan, L.Irigaray, J.Butler, J.Derrida i inne/i). Będziemy starali się zastanowić nad mocnymi i słabymi stronami każdego z nich oraz ich znaczeniem dla różnych dziedzin humanistyki współczesnej. Kluczowym pytaniem będzie: na ile wywodzące się z tradycji psychoanalitycznej i feministycznej myślenie w kategoriach „różnicy seksualnej“ zmieniło obraz tych dyscyplin? Na ile zmusiło je do przeformułowania ich wyjściowych założeń?

Bibliografia: J.Lacan, *Encore*, Paris 1978, S.Zizek, *Tarrying with the Negative* London 2001, L.Irigaray, *Ethics of the Sexual Difference*, London 1998, J.Butler, *Gender Trouble*, NY 1999, J.Derrida, *Ostrogi Gdańsk* 1997, J.Baudrillard *O uwodzeniu W-wa* 2005, E.Hyży *Kobieta, ciało, tożsamość*, Kraków 2004, P.Dybel, *Zagadka „drugiej płci“*. Spory wokół różnicy seksualnej w psychoanalizie i w feminizmie, Kraków 2006

WTOREK 20.II, 6.III, 20.III, 3.IV, 17.IV, 8.V, 22.V

Katarzyna Miller

Chcę być kochana tak jak chcę

Tematem zajęć będzie trudność jaką napotykają współczesne kobiety żyjąc według nowych wzorów samodzielności, aktywności zawodowej, wkraczania w obszary niegdyś zarezerwowane dla mężczyzn i jednocześnie, bez wzajemnego związku z tymi umiejętnościami, kierując się emocjonalnymi pragnieniami z życia ich babć; spotkania idealnego mężczyzny i „prawdziwej” miłości, w której nie są już samodzielne ani pewne siebie i swej wartości.

Tematy 7 spotkań: Chcę od niego wszystkiego; O wspaniałym rycerzu i zaklętej w zamek królewnie; Miłość nasza ogromna, miłość nasza nieprzytomna; Dobór niewłaściwy czyli niedobór właściwy; Sens życia kobiet. Kto nas pokocha tak jak chcemy?; Moja kochana odpowiedzialność; Po co mi ta zmiana ?

Bibliografia: Katarzyna Miller i Ewa Konarowska, „Chcę być kochana tak jak chcę”, (Ravi 2005). W zajęciach mogą uczestniczyć wyłącznie osoby, które przeczytały książkę. Spotkania prowadzone będą w formie wspólnej dyskusji więc niezbędna jest postawa aktywności osobistej uczestników.

ŚRODA 21.II, 7.III, 21.III., 4. IV, 18.IV, 9. V, 23. V

Dr Jacek Kochanowski (Centrum Badań Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego WSNSiR UW)

Socjologia (homo)seksualności

W czasie zajęć poruszać będziemy problemy z zakresu socjologii queer, pytając o różne aspekty społecznej (nie)obecności osób homoseksualnych. Zajęcia obejmować będą elementy społecznej historii homoseksualizmu, historię i sytuację współczesną ruchu LGBT i ruchu queer, problematykę polityki queer, zagadnienie społecznego tworzenia znaczenia (sensu) homoseksualności, wybrane kwestie dotyczące (nie)tożsamości osób nieheteroseksualnych oraz resygnifikacji seksualności. Zajęcia będą miały formę konwersatorium: krótki wykład + dyskusja.

Bibliografia: K. Dover, „Homoseksualizm grecki”; Platon, „Uczta”; J. Boswell, „Chrześcijaństwo, tolerancja społeczna i homoseksualność”; D. Helminiak, „Co Biblia naprawdę mówi o homoseksualności”; I. Krzemiński (red.), „Wolność, równość, odmienność”, M. McIntosh, „Homosexual Role”; J. Weeks, „The ‘Homosexual Role’ After 30 Years”; F. L. Whitam, „The Homosexual Role: A Reconsideration”, T. Basiuk, D. Ferens, T. Sikora (red.), „Parametry pożądania”, K. Slany, B. Kowlaska, M. Śmietana, „Homoseksualizm. Perspektywa interdyscyplinarna”; J. Kochanowski, „Fantazmat zróżnicowany”.

CZWARTEK 01.III, 15.III, 29.III, 05.IV, 19.IV, 26.IV, 10.V.

Dr Krzysztof Arcimowicz (Zakład Kulturoznawstwa Uniwersytet w Białymstoku)

Konstrukcje męskości w kulturze współczesnej.

Powiedz mi to zapomnę, pokaż mi to zapamiętam. Jeżeli nawet jest w tych słowach pewna przesada, to niezaprzeczalnie tkwi w tym stwierdzeniu również jakaś prawda. Konstatacja, że żyjemy w „kulturze obrazkowej” ociera się o czerstwy banał, ale oddaje w dużym stopniu istotę współczesnej kultury. Dlatego na konwersatoriach wszędzie, gdzie będzie to uzasadnione i możliwe będę starał się wizualizować poruszane przez nas problemy, dotyczące współczesnych mężczyzn za pomocą zdjęć z internetu i prasy, reklam, fragmentów filmów fabularnych i dokumentalnych. Na zajęciach podstawową lekturą – z powodu deficytu prac w obszarze polskich men’s studies – będzie książka mojego autorstwa (mam nadzieję, że nie zostanie to odebrane jako przejaw megalomanii **J**). Od ponad 10 lat obserwuję, analizuję, interpretuję wzory męskości we współczesnej Polsce i chciałbym się podzielić swoimi spostrzeżeniami również z Uczestniczkami i Uczestnikami warszawskich genderów. Podczas konwersatoriów będziemy omawiać tradycyjne wzorce męskości, ale przede wszystkim skupimy swoją uwagę na nowych wizerunkach mężczyzn, kwestionujących binaryzm płci i (lub) stereotypy męskości, takich jak: opiekun dziecka, nianiek, wrażliwy partner, mężczyzna metroseksualny, model, gej itd. Ponadto przyjrzymy się transgenderowym wizerunkom mężczyzn w kulturach niezachodnich (hidżra, fa’afafine, travesti, katoi itd.).

Bibliografia: K. Arcimowicz, „Obraz mężczyzny w polskich mediach: Prawda – fałsz – stereotyp”, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003; E. Badinter, „XY: Tożsamość mężczyzny”, W.A.B., Warszawa 1993; J. Brach-Czaina, „Od kobiety do mężczyzny i z powrotem. Rozważania o płci w kulturze”, Trans-Humana, Białystok 1997; S. Nanda, „Gender diversity. Crosscultural variations. Long Grave”, Waveland Press IL 2000; D. Morris, „Magia ciała”, Wydawnictwo Split Tranding, Warszawa 1993; Z. Melosik „Kryzys męskości w kulturze współczesnej”, Wolumin, Poznań 2002; P. Bourdieu, „Męska dominacja”, Oficyna Naukowa, Warszawa 2004; M. Radkiewicz (red.), „Gender a kultura popularna”, Rabid, Kraków 2003; C. M. Renzetti, D. J. Curran, „Kobiety, mężczyźni i społeczeństwo”, PWN, Warszawa 2005.

PIĄTEK 23 II, 9 III, 30 III, 13 IV, 27 IV, 11V, 25 V

Dr Monika Rudaś-Grodzka (IBL PAN)

„Odmieniec wśród odmieńców”. Krytyka gender w tekstach literackich

Tematem zajęć będzie „Odmieniec wśród odmieńców”, za jakie H. Mayer uważa kobiety. Wojowniczką, syreną, czy wampirem, przedmioty licznych męskich fantazmatów przez wieki pobudzały wyobraźnię literacką oraz malarską. Widziano w ich sile zagrożenie dla porządku społeczno-politycznego. Analiza zjawiska kobiety jako odmieńca czy monstrum pozwala spojrzeć inaczej na historie „bandytek”, „samobójczyń”, „zbrodniarek”, „terrorystek”.

Bibliografia: J.I. Kraszewski, „Lublana”; J.I. Kraszewski, „Szalona”; St. Lem, „Maska”; M. Janion, „Wampir”; E. A. Poe, „Berenice”; T. Gautier, „Panna młoda z krainy snów”; R. Caillois, „Modliszka”, w: „Odpowiedzialność i styl”, Warszawa 1967, A. Mickiewicz, „Ballady i romanse”; J.B. Zaleski, „Rusalki”; St. Wyspiański, „Legenda I”, „Legenda II”; A. Strug, „Dzieje jednego pocisku”.